

09171239262

0901 5608038

@majid646

تهیه کننده: عبدالمجید رستمی

دبیرستان نمونه دولتی سعادت و تیزهوشان

استان فارس - کازرون

الدَّرْسُ السَّادِسُ

إِرْحَمُوا عَزِيزاً ذَلَّ، وَغَنِيًّا افْتَقَرَ، وَعَالِماً

ضَاعَ بَيْنَ جُهَالٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

دلسوزی کنید بر ارجمندی که خوار شده، و دارایی که ندار شده، و

دانایی که میان نادانها تباه شده است.

الدَّرْسُ السَّادِسُ

درس ششم

ارْحَمُوا ثَلَاثَةً.

به سه تا رحم کنید

أَسْرَ الْمُسْلِمُونَ فِي غَزْوَةِ طَيْءٍ «سَفَانَةَ» ابْنَةَ «حَاتِمِ الطَّائِي» الَّذِي يُضْرَبُ بِهِ الْمَثَلُ فِيهِ مِنْ مُسْلِمَانَانَ فِي جَنْغِ طَيْءٍ سَفَانَةَ دَخَرَ حَاتِمَ طَائِيٍّ رَا كَهْ بَهْ أَوْ دَرِ بَخْشِشٍ مِثْلَ زَدَهْ مِي شُود رَا اَسِيرِ كَرْدَنْدِ الْكِرْمَ، وَ لَمَّا ذَهَبَتْ مَعَ الْأَسْرَى إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَتْ لَهُ: إِنَّ أَبِي كَانَ سَيِّدَ قَوْمِهِ، وَ هُنْكَامِي كَهْ بَا اَسِيرَانَ بَهْ سَوِي پِيَامِبِرِ خَدَا(ص) رَفْتِ، بَهْ أَوْ كَفْتِ: پِدْرَمِ سِرُورِ(رئیس) قَوْمِشْ بُوْد، اَسِيرِ يَفْكَ الْأَسِيرَ وَ يَحْفَظُ الْجَارَ وَ يَحْمِي الْأَهْلَ وَ الْعِرْضَ وَ يَفْرَجُ عَنِ الْمَكْرُوبِ، وَ يُطْعِمُ رَا آزَادِ مِي كَرْدِ وَ هِمْسَايَهْ رَا حَفْظِ مِي كَرْدِ وَ خَانُودَهْ وَ اَبْرُو (ناموس) رَا حِمَايَتِ مِي كَرْدِ وَ اَنْدُوَهْ غَمْگِينِ مِي زِدُوْدِ الْمُسْكِينِ، وَ يَنْشُرُ السَّلَامَ، وَ يُعِينُ الضَّعِيفَ عَلَى شِدَائِدِ الدَّهْرِ، وَ مَا أَنَا أَحَدٌ فِي حَاجَةِ وَ بَهْ تَهْيِدِسْتِ غِذَا مِي دَادِ، وَ صَلَحَ رَا كَسْتَرَشِ مِي دَادِ وَ ضَعِيفَ رَا دَرِ سَخْتِي هَايِ رُوزْگَارِ كَمَكِ مِي كَرْدِ، وَ فَرَدَّهُ خَائِبًا، أَنَا ابْنَةُ حَاتِمِ الطَّائِيِّ.

هیچ کس نزد او با خواسته ای نیامد که او را نا امید برگردانده باشد، من دختر حاتم طائی هستم

فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «هَذِهِ صِفَاتُ الْمُؤْمِنِينَ حَقًّا؛ أَتْرَكُوها فَإِنَّ أَبَاهَا كَانَ يُحِبُّ مَكَارِمَ

پِيَامِبِرِ(ص) فَرَمُوْد: «اين در حقيقت ويژگي هاي مؤمنان است؛ او را رها كنيد پس قطعاً پدرش الأخلاق؛ وَ اللَّهُ يُحِبُّ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ». ثُمَّ قَالَ:

بزرگواری های اخلاقی را دوست می داشت؛ و خدا بزرگواری های اخلاقی را دوست دارد. سپس فرمود:

«ارْحَمُوا عَزِيزًا ذَلًّا، وَ غَنِيًّا افْتَقَرَ، وَ عَالِمًا ضَاعَ بَيْنَ جُهَالٍ».

دلسوزی کنید بر ارجمندی که خوار شده، و دارایی که ندار شده و دانایی که میان نادان ها تباه شده است

فَلَمَّا أَطْلَقَهَا النَّبِيُّ ﷺ رَجَعَتْ إِلَى أَخِيهَا «عَدِيٍّ» وَ هُوَ رَيْسُ قَوْمِهِ بَعْدَ وَفَاةِ أَبِيهِ، پَسِ هُنْكَامِي كَهْ پِيَامِبِرِ(ص) اُورَا آزَادِ كَرْدِ بَهْ سَوِي بَرَادَرِشِ «عَدِيٍّ» بَرِگِشْتِ دَرِ حَالِي كَهْ أَوْ بَعْدِ اَزِ فُوتِ پِدْرِشِ رَيْسِ قَوْمِشْ بُوْدِ فَقَالَتْ لَهُ: يَا أَخِي، إِنِّي رَأَيْتُ خِصَالًا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ تُعْجِبُنِي، رَأَيْتُهُ يُحِبُّ الْفَقِيرَ، وَ يَفْكَ الْأَسِيرَ، وَ يَرْحَمُ الصَّغِيرَ، وَ يَعْرِفُ قَدْرَ الْكَبِيرِ، وَ مَا رَأَيْتُ أَجُودَ وَ لَا أَكْرَمَ مِنْهُ، فَإِذَا يَكُونُ نَبِيًّا فَلِلْسَابِقِ فَضْلُهُ، وَ إِذَا يَكُونُ مَلِكًا فَلَا تَزَالُ فِي عِزِّ مُلْكِهِ. فَجَاءَ عَدِيٌّ إِلَى پَسِ اِگَرِ پِيَامِبِرِ بَاشْدِ بَرَايِ پِيَشْتَازِ بَهْ سَوِي أَوْ (درايمان آوردن) فَضْلُ اسْتِ، وَ اِگَرِ پَادِشَاهِ بَاشْدِ پِيُوسْتَهْ دَرِ (سايه ي) اِرجمندی اَوْ هَسْتِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَسْلَمَ وَ أَسْلَمَتْ سَفَانَةُ.

پس عدي به سوي پيامبر خدا آمد و مسلمان شد و سَفَانَةَ (نيز) مسلمان شد

وَ أَسْلَمَتْ قَبِيلَهُ طَيْءٌ كُلُّهَا بَعْدَمَا أَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِإِطْلَاقِ أَسْرَاهُمْ.

وَ قَبِيلَهْ يِ طِي هَمَكِي بَعْدَ اَزِ اَيْنَكِهْ پِيَامِبِرِ دَسْتُورِ بَهْ اَزَادِي اَسِيرَانِشَانَ رَا دَادِ، مُسْلِمَانَ شَدَنْدِ ۱- هِيچ كس نزد او با خواسته‌ای نیامد که او را ناامید برگردانده باشد. (برگرداند)

<p>مُضَر : نام قبیله ای</p> <p>مَكْرَمَة : بزرگواری «جمع: مَكَارِم»</p> <p>مَكْرُوب : اندوهگین</p> <p>مُلْك : پادشاهی</p> <p>يَحْمِي : پشتیبانی می کند (ماضی: حَمَى)</p> <p>يُطْعِمُ : خوراک می دهد (ماضی: أَطْعَمَ)</p> <p>يُعِينُ : کمک می کند (ماضی: أَعَانَ)</p> <p>= سَاعَدَ، نَصَرَ</p> <p>يُفْرَجُ عَنِ الْمَكْرُوبِ : اندوه غمگین را می زداید (ماضی: فَرَّجَ ...)</p>	<p>ذَلَّ : خوار شد (مضارع: يَذِلُّ)</p> <p>رَدَّ : برگردانید (مضارع: يَرُدُّ)</p> <p>سَابِق : پیشتاز</p> <p>سَلَام : آشتی = صُلْح ≠ حَرْب</p> <p>شَدَائِد : گرفتاری ها، سختی ها</p> <p>صَفِيَّ : برگزیده «جمع: أَصْفِيَاء»</p> <p>ضَاع : تباه شد، گم شد (مضارع: يَضِيعُ)</p> <p>عَرِض : ناموس، آبرو «جمع: أَعْرَاض»</p> <p>فَكَ : باز کرد، رها کرد (مضارع: يَفُكُّ)</p> <p>لا تَزَالُ : پیوسته</p>	<p>أَجُود : بخشنده تر، بخشنده ترین</p> <p>أُحْتَقَرُ : خوار شد (اِحْتَقَرَ، يَحْتَقِرُ)</p> <p>أَسَرَ : اسیر کرد (مضارع: يَأْسِرُ)</p> <p>أَسْلَمَ : مسلمان شد (مضارع: يُسَلِمُ)</p> <p>أَسْرَى : اسیران «مفرد: أَسِير»</p> <p>أَطْلَقَ : رها کرد (مضارع: يُطَلِقُ)</p> <p>إِفْتَقَرَ : فقیر شد (مضارع: يَفْتَقِرُ)</p> <p>أَهْل : خانواده = أُسْرَة</p> <p>خَائِب : ناامید</p> <p>خَصَلَة : ویژگی «جمع: خِصَال»</p>
---	--	--

x ✓

عَيْنُ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

صحیح و خطا را بر حسب متن درس معین کن

- ۱- قَالَ عَدِيٌّ يَا أُخْتِي، إِنِّي رَأَيْتُ خِصَالًا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ تُعْجِبُنِي. x
عدی گفت ای خواهرم، قطعاً من ویژگی هایی از این مرد دیدم که مرا شگفت زده می کرد
- ۲- فَلَمَّا أَطْلَقَ النَّبِيُّ ﷺ سَفَانَةَ، عَادَتْ إِلَى أُخِيهَا. ✓
پس هنگامی که پیامبر (ص) سفانة را آزاد کرد، به سوی برادرش برگشت
- ۳- كَانَ حَاتِمٌ يَرُدُّ مَنْ أَتَاهُ فِي حَاجَةٍ خَائِبًا. x
حاتم کسی را که با خواسته ای به سویش می آمد را نا امید بر می گرداند
- ۴- حَاتِمٌ الطَّائِيُّ مَعْرُوفٌ بِالْكَرَمِ. ✓
حاتم طائی معروف به بخشش است
- ۵- أَسْرَتْ سَفَانَةُ فِي عَزْوَةِ أَحَدٍ. x
سفانة در جنگ احد اسیر شد

نکته: تفاوت «لِ امر یا لَ به معنی باید» با «لِ به معنی تا اینکه» به شرح زیر است

لام به معنی باید همراه با مضارع در اوّل جمله می آید و بر سر مضارع اول شخص و سوم شخص مفرد و جمع می آید البته گاهی بعد از (و - ف) نیز می آید که در این حالت (لِ) ساکن می گیرد لام به معنی تا، تا اینکه، برای اینکه، همراه با مضارع در وسط جمله می آید

اعلموا

تَرْجَمَةُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ (۲)

■ حروف «لَمْ ، لَ ، لا» بر سر فعل های مضارع می آیند و معنای آن را تغییر می دهند.

■ حرف «لَمْ» فعل مضارع را به «ماضی ساده منفی» یا «ماضی نقلی منفی» تبدیل

می کند؛ مثال: ماضی نقلی در فارسی: بن ماضی + ه + ام - ای است - ایم - آید - اند

يَسْمَعُ: می شنود لَمْ يَسْمَعْ: نشنید، نشنیده است

تَذْهَبُونَ: می روید لَمْ تَذْهَبُوا: نرفتید، نرفته آید

تَكْتُبْنَ: می نویسید لَمْ تَكْتُبْنَ: ننوشتید، ننوشته آید

■ حرف «لِ امر» بر سر فعل مضارع به معنای «باید» است و چنین فعلی

با لام به معنی (باید) نیز گفته می شود
معادل «مضارع التزامی» در فارسی می باشد؛ مثال:
مضارع التزامی در فارسی: بَ + بن مضارع + شناسه

تَرْجِعُ: برمی گردیم لِنَرْجِعُ: باید برگردیم

يَعْلَمُونَ: می دانند لِيَعْلَمُوا: باید بدانند

■ در کتاب عربی پایه نهم با حرف «لا ی» بر سر فعل مضارع (دوم شخص) آشنا

شدید؛ مثال: لا نهی + مضارع دوم شخص: به صورت امر منفی در فارسی ترجمه می شود

تَيَاسُّ: ناامید می شوی لا تَيَاسُّ: ناامید نشو

تُرْسَلُونَ: می فرستید لا تُرْسَلُوا: نفرستید

همین حرف «لا ی» اگر بر سر سایر ساخت های فعل مضارع بیاید، به معنای «نباید»

لا نهی + مضارع اول شخص و سوم شخص (مفرد و جمع): به صورت نباید + مضارع التزامی یا مضارع التزامی منفی ترجمه می شود و معادل «مضارع التزامی» در فارسی است؛ مثال:

يُسَافِرُونَ: سفر می کنند لا يُسَافِرُوا: نباید سفر کنند سفر نکنند

■ حروف «لَمْ ، لَ ، لا» در انتهای فعل مضارع تغییراتی ایجاد می کنند. (به جز در

ساخت هایی مانند يَفْعَلْنَ و تَفْعَلْنَ)^۱
(به عبارت دیگر انتهای مضارع بعد از (لم - لِ امر - لانهی) ساکن می گیرد و در شخص های دارای نون همه ی نون ها

به جز نون جمع مؤنث حذف می گرد

۱- آشنایی با این تغییرات، از اهداف آموزشی کتاب درسی نیست.

۱) **إِنَّ** به معنی (قطعاً - همانا - به درستی که - بی گمان) می باشد اما اگر قبل از آن فعل امر یا نهی بیاید بهتر آن است که به (زیرا - برای اینکه - چون) ترجمه شود

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَ الْوَحْدَيْتَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ.
خودت را آزمایش کن. دو آیه و حدیث را بر حسب قواعد ترجمه کن

۱ ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ التَّوْبَةُ : ٤٠
لانهی + مضارع دوم شخص
غمگین نباش زیرا خدا با ما است

۲ ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ الرَّعْدُ : ١١
لا نفی
بی گمان خداوند سرنوشت قومی را تغییر نمی دهد تا اینکه خودشان تغییر بدهند

۳ ... لَا تَظْلِمُ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ وَأَحْسِنُ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ظلم نکن همانطوری که دوست نداری مورد ظلم واقع شوی و نیکی کن همانطور که دوست داری به تو نیکی شود

چند نکته:

■ **نکته (۱):** فعل نهی همان فعل مضارع است.

■ **نکته (۲):** ترجمه فعلی مانند «لِيَعْلَمُوا» فقط در جمله و در متن امکان پذیر است؛
مثال:

تَكَلَّمْتُ مَعَ أَصْدِقَائِي لِيَعْلَمُوا كَيْفَ يُمَكِّنُ لَهُمْ أَنْ يَنْجَحُوا فِي بَرَامِجِهِمْ.
با دوستانم سخن گفتم تا بدانند چگونه برایشان امکان دارد که در برنامه هایشان موفق شوند.
قَالَ الْمُدِيرُ: إِنَّ الْأَمْتِحَانَاتِ تُسَاعِدُ الطُّلَّابَ لِتَعَلُّمِ دُرُوسِهِمْ فَلِيَعْلَمُوا ذَلِكَ وَ عَلَيْهِمْ أَنْ لَا يَخَافُوا مِنْهَا.

مدیر گفت: آزمون ها دانش آموزان را برای یادگیری درس هایشان کمک می کند و باید این را بدانند و بر آنان لازم است که از آن نترسند.

■ **نکته (۳):** حرف «لِ» بر سر ضمیرها به «لَ» تبدیل می شود؛ مثال:

لَهُ، لَهَا، لَهُمْ، لِهِنَّ، لَهُمَا، لَكِ، لَكَ، لَكُمْ، لَكُنَّ، لَكُما، لَنَا.
در «لي» این گونه نیست.

■ نکته (۴) : تاکنون با دو نوع حرف «لِ» آشنا شده‌اید، یکی بر سر اسم (ضمیر نیز اسم محسوب می‌شود) و دیگری بر سر فعل مضارع می‌آید؛ تشخیص معنای هر یک فقط داخل متن امکان دارد:

۱- «لِ» به معنای «مال، از آن» مانند «لِمَنْ تِلْكَ الشَّرِيحَةُ؟»؛ یعنی «آن سیم‌کارت مال کیست؟»
 «لِ» به معنای «برای» مانند «اِشْتَرَيْتُ حَقِيبةً لِلسَّفَرِ»؛ یعنی «چمدانی برای سفر خریدم».
 «لِ» به معنای «داشتن» مانند «لِي شَهَادَةٌ فِي الحَاسِبِ»؛ یعنی «مدرك رایانه دارم».

۲- «لِ» به معنای «باید» مانند «لِتَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ»؛ یعنی «باید به خدا توکل کنیم».
 «لِ» به معنای «تا» مانند «ذَهَبْتُ إِلَى المَتَجَرِّ لِأَشْتَرِيَ بَطَارِيئةً لِجَوَالِي»؛ یعنی «به مغازه رفتم تا باتری برای تلفن همراهم بخرم».

حرف «لِ» پس از حرف‌هایی مانند «و، ف» معمولاً ساکن می‌شود؛ مثال:
 فَد + لِ + يَعْمَلُ = فَلْيَعْمَلْ: پس باید انجام دهد.

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ العِبَارَاتِ التَّالِيَةَ حَسَبَ القَوَاعِدِ.
 خودت را آزمایش کن: عبارات پیش رو را بر حسب قواعد درس ترجمه کن

۱ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الْفَاتِحَةُ: ۲ سپاس برای خدایی است که پروردگار جهانیان است
 ل (حرف جر) + الله

پیامبر فرستاده شد تا مردم را هدایت بکند

۲ بُعِثَ النَّبِيُّ ﷺ لِيَهْدِيَ النَّاسَ.
 لِ به معنی (تا - تا اینکه) + مضارع

باید به سخن حق گوش فرا بدهیم

۳ لِنَسْتَمِعَ إِلَى الكَلَامِ الحَقِّ.
 لِ امر (لام به معنی باید) + مضارع

این گذرنامه ها مال کیست؟

۴ لِمَنْ هَذِهِ الْجَوَازَاتُ؟

لام حرف جر + اسم استفهام

1) تفاوت (يَحْزَنُ و يَحْزَنُ): يَحْزَنُ: به معنی غمگین می شود اما يَحْزَنُ: به معنی غمگین می کند
يَحْزَنُ لازم است اما يَحْزَنُ متعدی است

التمارين

التمرين الأول: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ.

تمرین اول: در جای خالی کلمه‌ی مناسب برای توضیحات پیش رو از کلمات واژه نامه‌ی در بگذار

- الخائب ۱- الَّذِي لَا رَجَاءَ لَهُ لِلنَّجَاحِ فِي هَدَفِهِ:
کسی که هیچ امیدی برایش برای موفقیت در هدفش نیست
- افْتَقَرَ ۲- أَصْبَحَ فَقِيرًا وَلَا ثَرَوَةً لَهُ:
فقیر شد و هیچ ثروتی ندارد
- المكروب ۳- الَّذِي حَزَنَهُ كَثِيرٌ:
کسی که اندوهش زیاد است
- أهل ۴- الْأُسْرَةُ وَالْأَقْرَبَاءُ:
خانواده و خویشاوندان
- أطعم ۵- أَعْطَاهُ الطَّعَامَ:
به او غذا داد

التمرين الثاني: اكْمَلْ تَرْجَمَةَ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

تمرین دوم: ترجمه‌ی آیات را کامل کن سپس خواسته شده را معین کن

- ۱- ﴿لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ^۱ مِنْ سَعَتِهِ﴾ اَلطَّلَاق: ۷
لام امر غائب + مضارع: به مضارع التزامی ترجمه می شود جار و مجرور
توانمند از توانمندی خودش ... باید انفاق بکند
- ۲- ﴿وَلَا يَحْزُنُكَ^۱ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ يُونُسَ: ۶۵
لا نهی + مضارع سوم شخص: به مضارع التزامی ترجمه می شود فاعل
سخنشان تو را ... نباید غمگین بکند ؛ زیرا ارجمندی، همه از آن خداست. اَلْفَاعِلَ
- ۳- ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ...﴾ الْأَنْعَامَ: ۱۲۱
لم + مضارع: به ماضی نقلی منفی یا ساده ی منفی ترجمه می شود نائب فاعل مضاف الیه
و از آنچه نام خدا بر آن ذکر نشده است نخورید. نَائِبِ الْفَاعِلِ وَ الْمُضَافِ إِلَيْهِ
- ۴- ﴿أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا^۲...﴾ ق: ۶
لم + مضارع: به ماضی نقلی منفی یا ساده ی منفی ترجمه می شود
مضارع سوم شخص مذکر ننگریسته اند
آیا مگر به آسمان بالای سرشان که چگونه آن را ساخته ایم؟! اَلْفِعْلَ الْمُضَارِعِ وَ صِيغَتُهُ
- ۵- ﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ...﴾ التَّوْبَةَ: ۱۰۴
لم + مضارع: به ماضی نقلی منفی یا ساده ی منفی ترجمه می شود جارومجرور
آیا ندانسته اند که تنها خداست که از بندگانش توبه را می پذیرد؟ اَلْجَارَ وَ الْمَجْرُورَ
- ۶- ﴿وَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ رُسُلِهِ وَ لَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ^۳ أَجْرَهُمْ...﴾ الْأَنْعَامَ: ۱۵۲
لم + مضارع: به ماضی نقلی منفی یا ساده ی منفی ترجمه می شود
مفعول
و کسانی که به خدا و فرستادگانش ایمان آوردند و میان هیچ یک از آنان فرق نگذاشته اند
[خدا] مرزهایشان را به آنها خواهد داد. اَلْمَفْعُولَ

۱- ذُو سَعَةٍ: توانمند سَعَةٍ: توانمندی ۲- بَيْنًا: ساختیم ۳- يُؤْتِيهِمْ: می دهد ۴- أَجْرُهُمْ: «مفرد: أجر»

الْتَمَرِينُ الثَّلَاثُ: اِقْرَأِ الْآيَاتِ الثَّلَاثِيَّةَ، ثُمَّ اُنْتِخِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ.

تمرین سوم: آیات پیش رو را بخوان، سپس ترجمه ی صحیح را انتخاب کن

۱- ﴿... عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ آل عمران: ۱۲۲

لام امر غائب + مضارع: به مضارع التزامی ترجمه می شود

الف) مؤمنان تنها باید بر خدا توکل کنند.

ب) مؤمنان فقط به خدا توکل می کنند.

۲- ﴿قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا...﴾ الْحُجُرَات: ۱۴

آمَنَّا ماضی اوّل شخص جمع است

بادیه نشینان گفتند: ...

لم + مضارع: به ماضی نقلی منفی یا ساده ی منفی ترجمه می شود

الف) ... «ایمان می آوریم.» بگو: «ایمان نمی آورید؛ بلکه بگویید: در سلامت می مانیم.»

ب) ... «ایمان آوردیم.» بگو: «ایمان نیاورده اید؛ بلکه بگویید: اسلام آوردیم.»

۳- ﴿أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ...﴾ الرُّم: ۵۲

لم + مضارع: به ماضی نقلی منفی یا ساده ی منفی ترجمه می شود

الف) آیا ندانسته اند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، می گستراند؟

ب) آیا نمی دانند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، فراوان می کند؟

۴- ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ * لَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

سورة الإخلاص

بگو: او خداوند یکتاست، خدا بی نیاز است ...

لم + مضارع: به ماضی نقلی منفی یا ساده ی منفی ترجمه می شود

الف) ... نمی زاید و زاده نمی شود و کسی همانندش نیست.

ب) ... نزاده و زاده نشده و کسی برایش همتا نبوده است.

۴- اَلْكَفُو: همتا

۳- وُلِدَ: زایید (مضارع: يَلِدُ)

۲- اَلصَّمَد: بی نیاز

۱- اَسْلَمَ: اسلام آورد

۵- ﴿... فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ * الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ^۲ وَأَمَّنَّهُمْ^۳ مِنْ خَوْفٍ﴾
لام امر غائب + مضارع: به مضارع التزامی ترجمه می شود

سورَةُ قُرَيْشٍ

پس پروردگار این خانه را...

- الف) ... می پرستند؛ زیرا در گرسنگی خوراکشان داد و از ترس [دشمن] در امان نهاد.
- ب) ... باید پرستند، همان که در گرسنگی خوراکشان داد و از بیم [دشمن] ایمنشان کرد.

@majid646

۳- آمَنَ: ایمن کرد، ایمان آورد

۲- أَلْجَوْع: گرسنگی

۱- أَطْعَمَ: خوراک داد

الْتَمْرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ، ثُمَّ عَيِّنْ صِيغَةَ الْأَفْعَالِ فِيهَا.

تمرین چهارم: جمله ها را بر حسب قواعد درس ترجمه کن، سپس شخص فعل ها را معین کن

به خانه ات برگرد

۱- لَا تَرْجِعْ إِلَى بَيْتِكَ:

دوم شخص مفرد مذکر // نهی

دوستم برگشته است (برنگشت)

۲- لَمْ يَرْجِعْ صَدِيقِي:

سوم شخص مفرد مذکر // مضارع

خواهرانم برگشته اند (برنگشتند)

۳- أَخَوَاتِي لَمْ يَرْجِعْنَ:

سوم شخص جمع مؤنث // مضارع

دوستم نباید برگردد

۴- لَا يَرْجِعْ صَدِيقِي:

سوم شخص مفرد مذکر

خواهرم بر نمی گردد

۵- أُخْتِي لَا تَرْجِعُ:

سوم شخص مفرد مؤنث

الْتَمْرِينُ الْخَامِسُ: اِنتْخِبِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ.

- ۱- أَنَا فِي السَّنَتَيْنِ الْمَاضِيَتَيْنِ. لَنْ أُسَافِرَ لَمْ أُسَافِرْ لَكِي أُسَافِرَ
من در دو سال گذشته به مسافرت نرفته ام مسافرت نکردم تا مسافرت کنم
- ۲- عَلَيْكَ بِالْمُحَاوَلَةِ، وَ فِي حَيَاتِكَ. أَنْ تَتَّأَسَّ كَيْ تَتَّأَسَّ لَا تَتَّأَسَّ
تلاش کردن بر تو واجب است (باید تلاش کنی) و در زندگی ات نا امید نشوی که نا امید شوی تا نا امید شوی نا امید نشو
- ۳- أُرِيدُ إِلَى سَوْقِ الْحَقَائِبِ. أَنْ أُذْهَبَ لَمْ أُذْهَبْ إِنْ أُذْهَبَ
می خواهم که به سوی بازار چمدان ها بروم که بروم نرفته ام اگر بروم
- ۴- هُوَ إِلَى الْمَلْعَبِ غَدًا. لَنْ يَرْجِعَ مَا رَجَعَ لَمْ يَرْجِعْ
او فردا به ورزشگاه نخواهد برگشت نخواهد برگشت برگشت برگشته است
- ۵- مَنْ يَنْجَحُ فِي أَعْمَالِهِ. لَا يَجْتَهِدُ لَا يَجْتَهِدُ يَجْتَهِدُ
هرکس تلاش نکند موفق می شود تلاش نمی کند تلاش کند تلاش نکند

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: عَيْنُ الْبَيْتِ الْفَارِسِيِّ الَّذِي يَرْتَبِطُ بِالْحَدِيثِ فِي الْمَعْنَى.
تمرین ششم: بیت فارسی مرتبط با حدیث در معنای کن

- ۱- الْمَوْمِنُ قَلِيلُ الْكَلَامِ كَثِيرُ الْعَمَلِ. الْإِمَامُ الْكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ **الف**
مؤمن کم حرف و پر کار است
- ۲- الْعَالِمُ بِلا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلا ثَمَرٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ **ب**
دانشمند بی عمل مانند درخت بی ثمر است
- ۳- أَمَرَنِي رَبِّي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ كَمَا أَمَرَنِي بِإِدَاءِ الْفَرَائِضِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ **هـ**
پروردگارم مرا به مهربانی کردن با مردم درستور داده‌امان طوری که مرا به انجام واجبات دستور داد
- ۴- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ **و**
دشمنی عاقل بهتر از دوستی نادان است
- ۵- الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَيَوْمٌ عَلَيْكَ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ **د**
روزگار دو روز است روزی به نفع تو و روزی به ضرر تو
- ۶- خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ **ج**
بهترین امور میانه ترینشان است

الف) کم گوی و کمزیده گوی چون در	تا زانک تو جهان شود پر (نظامی گنج‌ای)
ب) علم کز اعمال نشانش نیست	کالبدی دارد و جانش نیست (امیر خسرو دهلوی)
ج) اندازه نکه دار که اندازه نکوست	هم لایق دشمن است و هم لایق دوست (سعدی)
د) روزگار است آن که که عزت دهد که خوار دارد	چرخ بازیگر ازین بازیچه بسیار دارد (قائم مقام فرغانی)
ه) آسایش دو کیتی تفسیر این دو حرف است	با دوستان مروت با دشمنان مدارا (حافظ)
و) دشمن دانا که غم جان بود	بهتر از آن دوست که نادان بود (نظامی گنج‌ای)

الْتَمْرِينُ السَّابِعُ: اُكْتُبْ مُفْرَدَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ.

تمرین هفتم: مفرد این کلمات را بنویس

فَرَائِضُ:	فَرِيضَةٌ	مُحَاوَلَاتُ:	مُحَاوَلَةٌ	أَقْرَبَاءُ:	قَرِيبٌ	أُجُورُ:	أَجْرٌ
واجبات	تلاش‌ها	خویشاوندان	مزد‌ها	مزد‌ها	مزد‌ها	مزد‌ها	مزد‌ها
أَنْفُسُ:	نَفْسٌ	أَسْرَى:	أَسِيرٌ	أَصْفِيَاءُ:	صَفِيٌّ	أَعْرَاضُ:	عَرِضٌ
نفس‌ها	اسیران	برگزیدگان	برگزیدگان	آبرو‌ها	آبرو‌ها	آبرو‌ها	آبرو‌ها
مَكَارِمُ:	مَكْرَمَةٌ	جُهَالُ:	جَاهِلٌ	أَنْظَارُ:	نَظْرٌ	أَصْحَابُ:	صَاحِبٌ
بزرگواری‌ها	نادان‌ها	نظرها	نظرها	یاران دوستان	یاران دوستان	یاران دوستان	یاران دوستان
صَفَحَاتُ:	صَفْحَةٌ	خِصَالُ:	خِصْلَةٌ	أَخْلَاقُ:	خُلُقٌ	تَلْمِذَاتُ:	تَلْمِيزَةٌ
همه‌جای‌چهره	خصلت‌ها	خلق‌ها	خلق‌ها	دانش‌آموزان	دانش‌آموزان	دانش‌آموزان	دانش‌آموزان

الْتَمْرِينُ الثَّامِنُ: ضَعْ عَلَامَةً = بَيْنَ الْمُرَادِفِينَ وَ عَلَامَةً ≠ بَيْنَ الْمُضَادِّينَ.

تمرین هشتم: علامت مساوی بین دو مترادف و علامت نامساوی بین دو کلمه‌ی متضاد بگذار

أَهْلٌ = أُسْرَةٌ	سَلَامٌ ≠ حَرْبٌ	يُعِينُ = يَنْصُرُ
خانواده	صلح جنگ	کمک می‌کند یاری می‌کند
مَكْرُوبٌ = مَحْزُونٌ	ضَاعٌ ≠ وُجِدَ	بُعِثَ = أُرْسِلَ
غمگین اندوهگین	گم شد پیدا شد	فرستاده شد ارسال شد
حُزْنٌ ≠ فَرَحٌ	بَنَيْنَا = صَنَعْنَا	طَعَامٌ = غِذَاءٌ
غم شادی	ساختیم ساختیم	خوراک غذا
آتَى ≠ أَخَذَ	ضِيَاءٌ ≠ ظَلَامٌ	صِدْقٌ ≠ كِذْبٌ
داد گرفت	نور تاریکی	راستی دروغ

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

■ اِقْرَأْ هَذِهِ الْمَقَالَهَ جَيِّدًا، ثُمَّ اكْتُبْ مِثْلَهَا حَوْلَ أَحَدِ الْعُلَمَاءِ الْإِيرَانِيِّينَ وَ الْعَرَبِ.

الشَّاعِرُ أَحْمَدُ رَامِي شَاعِرٌ مِصْرِيٌّ مِنْ أَصْلِ تُرْكِيٍّ، وُلِدَ فِي حَيٍّ (كوى) السَّيِّدَةِ زَيْنَبِ بِالْقَاهِرَةِ. تَخَرَّجَ مِنْ مَدْرَسَةِ الْمُعَلِّمِينَ. وَ حَصَلَ عَلَى شَهَادَةٍ فِي فَرْعِ الْمَكْتَبَاتِ وَ الْوَنَائِقِ (رشته كتابداری و اسناد) مِنْ جَامِعَةِ السُّورِبُونِ. دَرَسَ اللُّغَةَ الْفَارْسِيَّةَ فِي فَرَنْسَا، تَرَجَمَ «رُبَاعِيَّاتِ حَيَّامِ النَّيْسَابُورِيِّ».

حكيم عمر خیام نیشابوری:

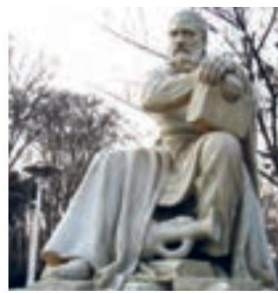
آمد سحرى ندا ز میخانه ما کای رند خراباتی دیوانه ما
برخیز که پر کنیم پیمانہ ز می زان پیش که پر کنند پیمانہ ما
تَرْجَمَةُ أَحْمَدِ رَامِي:

سَمِعْتُ صَوْتًا هَاتِفًا فِي السَّحَرِ نَادَى مِنَ الْحَانِ : غُفَاةَ الْبَشْرِ
هَبُوا اَمْلُوا كَأْسَ الْمُنَى قَبْلَ أَنْ تَمَلَّأَ كَأْسَ الْعُمْرِ كُفُّ الْقَدْرِ

هَاتِف: صدایی که شنیده می شود ولی صاحب صدا دیده نمی شود.

غُفَاة: آنان که به خوابی سبک فرو رفته اند

هَبُوا: بیدار شوید (در اینجا) مُنَى: آرزوها كُفُّ الْقَدْرِ: دست سرنوشت

ترجمه متن فوق اختیاری است و بستگی به وقت کلاس دارد. در آزمون مدارس و کنکور طرح نمی شود.